

Gradovi sve sigurniji!

Mirno spavaj, Hrvatska!

U ovom broju posvećenom našoj već tradicionalnoj konferenciji SIGURNOST GRADOVA, ekskluzivno objavljujemo rezultate našeg novog istraživanja sigurnosti 29 najvećih hrvatskih gradova. Istraživanje su zajednički proveli časopis Zaštita i Ekonomski institut Zagreb

[Antun Krešimir Buterin]

Kao i prethodna dva istraživanja sigurnosti hrvatskih gradova, i ovo se temelji isključivo na službenim statističkim podacima Ministarstva unutarnjih poslova u posljednjih 14 godina, od 1998. do 2011. godine. Ipak, radi lakše obrade podataka i preglednijih tablica, u ovogodišnjoj analizi kriminaliteta fokusirali smo se prije svega na stanje sigurnosti u 2011. godini, o čemu više na iduće četiri stranice, a kasnije i na posljednjih sedam godina, od 2005. do 2011., radi kvalitetnije usporedne analize i detektiranja određenih trendova u pojedinim gradovima.

U istraživanju smo, kao i prije, obuhvatili najveće hrvatske gradove, a kao donju granicu uzeli smo 20.000 stanovnika. Za razliku od prijašnjih dvaju istraživanja u

kojima smo analizirali 28 gradova, sada je takvih gradova u Hrvatskoj 29 – jer je tu "čarobnu granicu" od 20.000 stanovnika prema najnovijem popisu stanovništva iz 2011. godine prešao grad Solin, ujedno suorganizator i domaćin naše 4. konferen-

Vjerujemo da će ovo istraživanje potaknuti sve mjerodavne ustanove i pojedince da se još više posvete rješavanju problema sigurnosti u svojim gradovima

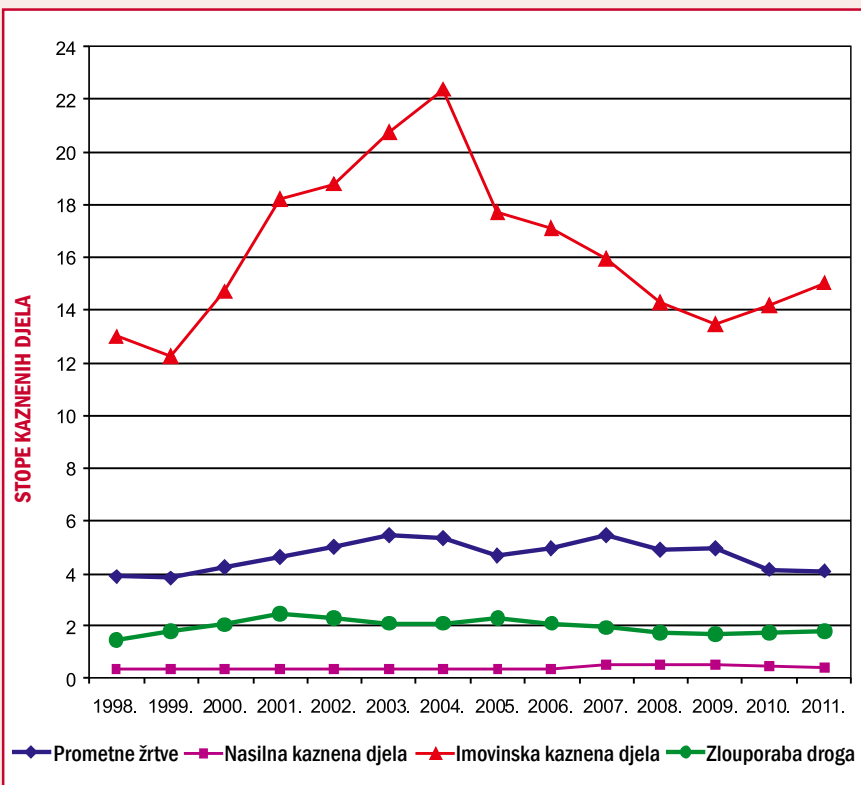
cije Sigurnost gradova. Radi lakše usporedbe učestalosti kriminaliteta u gradovima, izračunali smo stopu kriminala koja se inače koristi kao statistički pokazatelj evaluiranja učinkovitosti mjera prevencije kriminaliteta te relativne sigurnosti nekoga grada. Pritom ističemo kako je inače praksa da taj statistički pokazatelj označava broj kaznenih djela na 100.000 stanovnika, no budući da Hrvatska ima samo četiri grada s više od 100.000 stanovnika, legitimno smo i ispravno odlučili

prikazati broj kaznenih djela po gradovima na 1000 stanovnika, a ne na 100.000.

U obzir smo, kao i ranije, uzeli nasilna kaznena djela (protiv života i tijela – ubojstva i pokušaji ubojstva, silovanja i pokušaji silovanja, teške i tjelesne ozljede), imovinska kaznena djela (razbojništva, provalne krađe, teške krađe, razbojničke krađe i krađe) te žrtve u prometu (poginule i ozlijeđene), ali smo ove godine odlučili dodatno oplemeniti analizu pa smo prvi put u nju uključili i podatke o zlouporabi opojnih droga.

U ime redakcije časopisa Zaštita zahvaljujemo stručnjacima Ekonomskog instituta Zagreb Jeleni Budak i Edi Rajhu koji su nam svojim znanjem, stručnošću i nesebičnim trudom umnogome pomogli u provedbi ovoga istraživanja.

Kao i dosad, čvrsto vjerujemo da će ovi podaci, dobri ili loši, pozitivni ili negativni, potaknuti sve mjerodavne službe, tijela, ustanove i pojedince, da se uhvate u koštac sa sigurnosnim problemima u svojim gradovima. Jer sigurni gradovi i državu čine sigurnijom...

Prosjeck stopa žrtava u hrvatskim gradovima, 1998.-2011.

Sigurnosni trendovi u posljednjih 14 godina

Statistika otkriva da su tijekom posljednjih 13 godina u našim gradovima najčešća imovinska kaznena djela, no ona ujedno bilježe i najveće oscilacije tijekom promatranog razdoblja. Primjerice, dok je stopa imovinskih kaznenih djela bila u porastu u prvoj polovici promatranog razdoblja (od 1998. do 2004. kad je dosegla vrhunac), od 2004. godine bilježi osjetan pad, da bi od 2009. opet započela rasti, što se vjerojatno može dovesti u vezu s jačanjem gospodarske krize u svijetu i kod nas. Ostale analizirane kategorije (nasilna kaznena djela, prometne žrtve i zlouporaba droga) ne bilježe veće oscilacije, već su njihove stope godinama više-manje slične. Donekle se ipak izdvaja stopa prometnih žrtava koja se polako, ali kontinuirano smanjuje od 2007. Graf pokazuje da je stopa imovinskih kaznenih djela jedina koja bilježi porast od našeg zadnjeg istraživanja sigurnosti hrvatskih gradova iz 2010. godine. Rjeđa, nasilna kaznena djela bila su u porastu sve do 2009. da bi se u zadnje tri godine zadržala oko niskih 0,5 nasilnih kaznenih djela na 1000 stanovnika

Pred nama su četiri tablice u četiri promatrane kategorije.

U njima su gradovi – prema stopi na 1000 stanovnika - rangirani od najsigurnijega do najmanje sigurnoga. Kao orijentir smo u svaku tablicu uvrstili i državni prosjek, iz čega se također mogu izvući određeni zaključci.

U kategoriji nasilnih kaznenih djela (tablica 1.) vidljivo je da najmanju stopu na 1000 stanovnika u 2011. godini ima Samobor, inače 16. grad po veličini. Slijede ga Solin (26. po veličini), Velika Gorica (šesta po veličini), Križevci (najmanji, 29. grad) i Sisak (10. po veličini). Glavni grad Zagreb nalazi se točno u rangu prosjeka hrvatskih gradova (stopa 0,45). Od većih gradova od toga je prosjeka bolja samo Rijeka, dok su neznatno lošiji Split, Osijek i Zadar. Na začelju ljestvice nalazi se Pula. Ukupno 11 gra-

Najsigurniji hrvatski gradovi u četiri analizirane kategorije u 2011. godini bili su: Samobor, Požega i Varaždin, kojima još možemo dodati Sinj i Solin

dova ima veću stopu nasilnih kaznenih djela od državnog prosjeka, te bi se po toj logici mogli svrstati u kategoriju nesigurnih gradova. Naravno, ističemo da je ovdje u pitanju isključivo stanje u prošloj, 2011. godini. Realniji prikaz stanja sigurnosti otkriva tek usporedna analiza nekoliko prethodnih godina.

Imovina je u 2011. godini najsigurnija bila u Požegi, Sinju, Petrinji, Virovitici i Križevcima, redom manjim gradovima. Državni prosjek čini stopa od 15,03 imovinskih kaznenih djela na 1000 stanovnika, a prosjek kvari samo pet grado-

Samobor: 16. grad po veličini po svemu sudeći je najsigurniji grad u državi

va čije su stop veće od državnog prosjeka – to su Zagreb, Čakovec, Pula, Zadar i Karlovac. Svi ostali gradovi, uključujući i one najveće poput Splita, Rijeke i Osijeka, zauzimaju vrlo solidnu "zlatnu sredinu".

Što se pak tiče stope prometnih žrtava u 2011. godini, čelno mjesto zauzima Varaždin s najmanje osoba poginulih i ozlijeđenih u prometu, dok je drugi Samobor koji je najsigurniji i po stopi nasilnih kaznenih djela i po stopi zloupotrebe droge. Iznenađujuće, na 3. i 4. mjestu po stopi žrtava u prometu na 1000 stanovnika nalaze se dva najveća grada

Sinj: 24. grad po veličini spada među najsigurnije hrvatske gradove

Tablica 1: Stopa nasilnih kaznenih djela

Rang najsigurniji	Grad	2011.
1	Samobor	0,11
2	Solin	0,13
3	Velika Gorica	0,17
4	Križevci	0,24
5	Sisak	0,25
6	Bjelovar	0,27
7	Sinj	0,28
8	Kaštela	0,29
9	Koprivnica	0,29
10	Kutina	0,31
11	Rijeka	0,32
12	Varaždin	0,32
13	Petrinja	0,32
14	Šibenik	0,37
15	Vinkovci	0,37
16	Virovitica	0,38
17	Zaprešić	0,40
18	Zagreb	0,45
	prosijek	0,45
19	Split	0,47
20	Đakovo	0,50
21	Dubrovnik	0,54
22	Požega	0,57
23	Vukovar	0,57
24	Karlovac	0,59
25	Osijek	0,60
26	Slavonski Brod	0,60
27	Čakovec	0,66
28	Zadar	0,79
29	Pula	0,92

- Split i Zagreb. Bolji od državnog prosjeka (4,08) još su i Križevci, Sinj, Karlovac, Solin i Rijeka. Dno ove tablice zbog najveće stope žrtava u prometu u 2011. zauzimaju Vinkovci, Dubrovnik, Slavonski Brod, Kutina i Šibenik, za koje se

TIME SPACE

Integracija sustava | Savjetovanje | Razvoj po narudžbi | Održavanje

spica

Upravljanje radnim vremenom i kontrola pristupa

Tablica 2: Stopa imovinskih kaznenih djela

Rang najsigurniji	Grad	2011.
1	Požega	2,99
2	Sinj	3,75
3	Petrinja	5,29
4	Virovitica	6,33
5	Križevci	6,43
6	Dubrovnik	7,39
7	Đakovo	7,91
8	Samobor	8,16
9	Vukovar	8,17
10	Koprivnica	9,26
11	Velika Gorica	9,32
12	Varaždin	9,46
13	Rijeka	10,26
14	Split	10,43
15	Sisak	10,92
16	Solin	11,09
17	Kutina	11,48
18	Bjelovar	11,67
19	Kaštela	11,98
20	Osijek	12,99
21	Šibenik	13,76
22	Slavonski Brod	13,91
23	Vinkovci	14,67
24	Zaprešić	14,71
	prosjeck	15,03
25	Karlovac	15,24
26	Zadar	16,00
27	Pula	17,50
28	Čakovec	20,64
29	Zagreb	21,63

Tablica 3: Stopa žrtava u prometu

Rang najsigurniji	Grad	2011.
1	Varaždin	3,15
2	Samobor	3,24
3	Split	3,42
4	Zagreb	3,44
5	Križevci	3,45
6	Sinj	3,50
7	Karlovac	3,77
8	Solin	3,88
9	Rijeka	3,98
	prosjeck	4,06
10	Koprivnica	4,08
11	Petrinja	4,12
12	Velika Gorica	4,16
13	Đakovo	4,17
14	Vukovar	4,18
15	Osijek	4,37
16	Požega	4,43
17	Bjelovar	4,50
18	Virovitica	4,50
19	Čakovec	4,55
20	Kaštela	4,94
21	Pula	5,02
22	Sisak	5,20
23	Zadar	5,30
24	Zaprešić	5,55
25	Šibenik	5,59
26	Kutina	5,74
27	Slavonski Brod	5,76
28	Dubrovnik	5,77
29	Vinkovci	6,45

Tablica 4: Stopa zloporabe opojnih droga

Rang najsigurniji	Grad	2011.
1	Samobor	0,19
2	Zaprešić	0,48
3	Vinkovci	0,51
4	Čakovec	0,51
5	Petrinja	0,52
6	Velika Gorica	0,72
7	Sinj	1,01
8	Solin	1,13
9	Sisak	1,15
10	Kaštela	1,25
11	Bjelovar	1,29
12	Koprivnica	1,43
13	Virovitica	1,45
14	Karlovac	1,50
15	Požega	1,51
16	Zagreb	1,61
	prosjeck	1,76
17	Varaždin	1,79
18	Slavonski Brod	1,90
19	Osijek	1,90
20	Đakovo	1,94
21	Kutina	1,97
22	Split	2,22
23	Zadar	2,28
24	Šibenik	2,29
25	Križevci	2,36
26	Dubrovnik	2,63
27	Pula	2,87
28	Rijeka	2,90
29	Vukovar	4,53

može reći da su lani bili prometno najmanje sigurni.

Na kraju dolazimo do nove kategorije koju u prethodnim istraživanjima nismo analizirali – zloporaba opojnih droga. U tablici 4. vidljivo je da je i u ovoj kate-

goriji najbolje rangiran grad Samobor s najmanjom stopom zloporabe droga na 1000 stanovnika. Iza Samobora slijede Zaprešić, Vinkovci, Čakovec, Petrinja i Velika Gorica. U odnosu na državni prosjek (stopa 1,76) grad Zagreb tek

je neznatno bolji (1,61), dok su svi ostali veći gradovi – lošiji od državnog prosjeka. Na začelju je tablice Vukovar, a zatim slijede redom priobalni gradovi – Rijeka, Pula, Dubrovnik, Šibenik, Zadar i Split, kojima "društvo" kvare još samo Križevci.

**ADRIATIC
SECURITY**

d.o.o. za tjelesnu i tehničku zaštitu, protupožarnu zaštitu i zaštitu na radu
23000 Zadar • Andrije Hebranga 9

► **DJELATNOST: ISTRAŽNE I ZAŠTITNE DJELATNOSTI-74600**

- neposredna tjelesna zaštita imovine zaštitarima, nadzor i ophodnja
- prijevoz i oružana pratnja novca i vrijednosnica specijalnim vozilima
- oružane intervencije mobilnih interventnih ekipa
- tehnička zaštita objekata i imovine:
 - Stručna procjena ugroženosti objekta i imovine
 - Izrada elaborata i projekata zaštite
 - Ugradnja i montaža svih vrsta dojavnih i video sustava
 - Priključak na vlastiti centralni dojavni sustav (CDS)
 - Održavanje svih vrsta dojavnih i video sustava

► **O TVRTKI:**

Tvrtka djeluje od 1968.godine i radi bez prekida uključujući i vrijeme Domovinskog rata. Privatizirana domaćim kapitalom i reorganizirana u potpunosti 1996. godine.

► **PODRUČJE DJELOVANJA:**

Na području cijele Hrvatske sa sektorima Zadar, Jug (Dubrovnik), Istra (Pula) i Sjever (Zagreb)

ZADAR • PULA • DUBROVNIK • SPLIT • SISAK • ZAGREB
Uprava: 023/230-121, centrala: 023/230-084, operativa: 023/230-075, fax: 023/230-120
e-mail: security@adriatic-security.com
žiro račun: 2407000-1100017430, 2402006-1100040527, MB 3112705

NAJSIGURNIJI SAMOBOR I SINJ

U ovom vizualno bogatom usporednom pregledu sigurnosnog stanja u 29 hrvatskih gradova u 2011. godini, svatko jednostavno može utvrditi stanje sigurnosti u pojedinim gradovima. Ističemo da smo, za razliku od prijašnjih godina, ovogodišnje istraživanje koncipirali prema kriteriju najsigurnijih gradova.

Drugim riječima, na vrhu ljestvica (vidi prethodne stranice) nalaze se gradovi s najmanjom stopom pojedinih vrsta kaznenih djela na 1000 stanovnika, dok su na dnu ljestvica gradovi s većim stopama kaznenih djela. Dakle - što manji redni broj, to je u tim gradovima manje nedjela. Ako je neki grad 29. - to je loše, međutim ako je neki grad 1. - to je odlično! (A. K. B.)

ZAGREB: Tek 18. na ljestvici najsigurnijih gradova (nasilna k. d.), 29. (imovinska k. d.), 4. (stradali u prometu) i 16. (opojne droge)

SPLIT: 19. najsigurniji grad (stopa nasilnih k. d.), 14. (imovinska k. d.), 3. najsigurniji u prometu i 22. (stopa zlouporabe droga)

VELIKA GORICA: 3. najsigurniji (nasiln. k. d.), 11. (imovinska k. d.), 12. (promet), 6. (droge)

SLAVONSKI BROD: 26. (nasilna k. d.), 22. (imovinska k. d.), 27. (promet) i 18. (droge)

PULA: 29. (najviše nasilnih k. d.), 27. (imovinska k. d.), 21. (promet) i 27. (droge)

ŠIBENIK: 14. (nasilna k. d.), 21. (imov. k. d.), 25. (prometne žrtve) i 24. (opojne droge)

DUBROVNIK: 21. (nasilna k. d.), 6. (imov. k. d.), 28. (promet) i 26. (opojne droge)

BJELOVAR: 6. najsigurniji (nasilna k. d.), 18. (imovinska k. d.), 17. (promet) i 11. (droge)

KOPRIVNICA: 9. (nasilna k. d.), 10. (imov. k. d.), 10. (prometne žrtve) i 12. (droge)

VUKOVAR: 23. (nasilna k. d.), 9. (imovinska k. d.), 14. (promet) i najslabiji 29. (droge)

ĐAKOVO: 20. (nasilna k. d.), 7. (imov. k. d.), 13. (žrtve u prometu) i 20. (opojne droge)

SINJ: 7. (nasilna k. d.), 2. najsigurniji grad (imovinska k. d.), 6. (promet) i 7. (droge)

PETRINJA: 13. (nasilna k. d.), 3. najsigurniji grad (imov. k. d.), 11 (promet) i 5. (droge)

SOLIN: 2. najsigurniji grad (nasilna k. d.), 16. (imovinska k. d.), te 8. (i promet i droge)

RIJEKA: 11. najsigurniji grad (nasilna kazn. djela), 13. (imovinska k. djela), 9. (stradali u prometu) i čak 28. (stopa zlouporabe droga)

OSIJEK: 25. najsigurniji grad (stopa nasilnih k.d.), 20. (imovinska k.d.), 15. najsigurniji (prometne žrtve) te 19. (zlouporaba droga)

ZADAR: Tek 28. najsigurniji grad (nasilna k. d.), 26. (imovinska k.d.), 23. (žrtve u prometu) i 23. (zlouporaba opojnih droga)

KARLOVAC: 24. (nasilna k.d.), 25. (imovin.k. d.), 7. (žrtve u prometu) i 14. (opojne droge)

SISAK: 5. najsigurniji grad (nasilna k.d.), 15. (imovinska k.d.), 22. (promet) i 9. (droge)

VARAŽDIN: 12. (nasilna k.d.), 12. (imovinska k. d.), najsigurniji 1. (promet) i 17. (droge)

KAŠTELA: 8. (nasilna k.d.), 19. (imovin.k.d.), 20. (žrtve u prometu) i 10. (opojne droge)

SAMOBOR: Najsigurniji 1. (najmanje nasiln. k.d. i droge), 8. (imovin.k.d.) i 2. (promet)

VINKOVCI: 15. (nasilna k.d.), 23. (imovinska k.d.), najnesigurniji 29. (promet) i 3. (droge)

ČAKOVEC: Nesiguran 27. (nasil.k.d.) i 28. (imovin.), no siguran 4. (droge) i 19.(promet)

POŽEGA: 22. (nasilna k.d.), najsigurniji 1. grad (imovin.k.d.), 16. (promet) i 15. (droge)

ZAPREŠIĆ: 17. (nasilna k.d.), 24. (imovinska k.d.), 24. (promet) i siguran 2.(opoj. droge)

KUTINA: 10. (nasilna k.d.), 17. (imovinska k.d.), nesiguran 26. (promet) i 21. (droge)

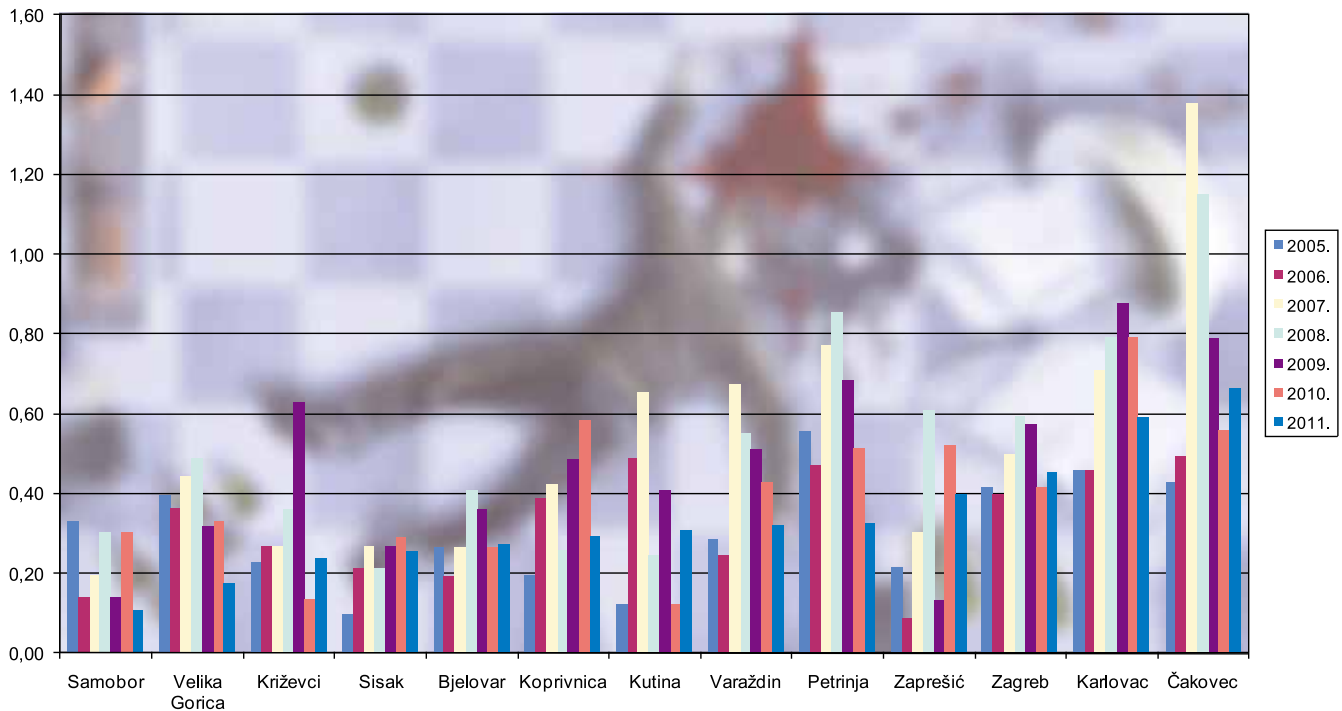

VIROVITICA: 16.(nasilna k.d.), 4. najsigurniji (imovinska k.d.), 18. (promet) i 13. (droge)

KRIŽEVCI: 4. najsigurniji (nasilna k.d.), 5. (imovinska k.d.), 5. (promet) i 25. (droge)

Graf 1: Stope kaznenih djela protiv života i tijela u gradovima središnje i sjeverozapadne Hrvatske od 2005. do 2011. godine

NASILNA KAZNENA DJELA

Pogled na tablicu 5. (desno) jasno ukazuje da se u čak 22 grada stopa nasilnih kaznenih djela u 2011. godini smanjila u odnosu na 2009. godinu, otkad potječu rezultati našeg posljednjeg istraživanja.

Zaključak nam stoga donosi blagi osmijeh na lice – ubojstava i pokušaja ubojstava, silovanja i pokušaja silovanja, te teških i lakših tjelesnih ozljeda u Hrvatskoj je sve manje.

Najbolje rezultate u tom je pogledu ostvario grad Šibenik (12. grad po veličini), u kojemu se stopa smanjila za više nego dvostruko (s 0,87 nasilnih k. d. na 1000 stanovnika u 2009. na 0,37 u 2011.). Vrlo dobro kotiraju i Križevci (s 0,63 na 0,24), Virovitica (s 0,75 na 0,38), Petrinja (s 0,68 na 0,32) i Slavonski Brod (s 0,93 na 0,60). Na dnu tablice 5. nalaze se pak gradovi u kojima je stopa nasilnih k. djela u 2011. porasla u odnosu na 2009. godi-

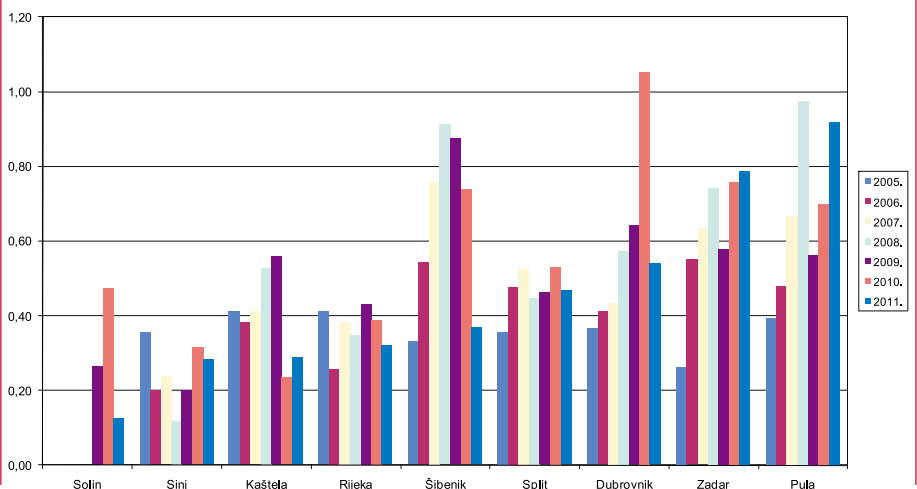
nu. Negativan trend tako bilježe Požega (s 0,21 na 0,57), Pula (s 0,56 na 0,92), Zaprešić (s 0,13 na 0,40), Zadar (s 0,58 na 0,79), Sinj (s 0,20 na 0,28) i Đakovo (s 0,43 na 0,50), dok je grad Split zadržao gotovo istu stopu nasilnih k. djela na 1000 stanovnika.

Ipak, u ovoj analizi u obzir svakako valja uzeti i stvaran broj registriranih kaznenih djela u 2011. godini. O tome smo više govorili na prethodnim stranicama, a i iz tablice 1. vidljivo je da su – što se

nasilnih kaznenih djela tiče – najsigurniji gradovi Samobor, Solin, Velika Gorica, Križevci i Sisak. Suprotni kraj tablice, s najvećom stopom nasilnih kaznenih djela u 2011. drže pak gradovi Pula, Zadar, Čakovec, Slavonski Brod i Osijek.

Krenemo li u analizu rezultata po hrvatskim regijama, grafovi nam omogućuju usporedbu sigurnosti života i tijela stanovnika u središnjoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj (graf 1.), primorskoj Hrvatskoj (graf 2.) i istočnoj Hrvatskoj (graf 3.). U

Graf 2: Stope kaznenih djela protiv života i tijela u gradovima primorske Hrvatske od 2005. do 2011. godine

Tablica 5: Stopa nasilnih k. djela na 1000 stanovnika - gradovi rangirani po smanjenju stope

Grad	2009.	2010.	2011.	razlika
Šibenik	0,87	0,74	0,37	-0,51
Križevci	0,63	0,13	0,24	-0,39
Virovitica	0,75	0,75	0,38	-0,38
Petrinja	0,68	0,51	0,32	-0,36
Slavonski Brod	0,93	0,79	0,60	-0,32
Karlovac	0,88	0,79	0,59	-0,29
Kaštela	0,56	0,23	0,29	-0,27
Koprivnica	0,48	0,58	0,29	-0,19
Varaždin	0,51	0,43	0,32	-0,19
Vinkovci	0,53	0,53	0,37	-0,16
Vukovar	0,73	0,51	0,57	-0,16
Velika Gorica	0,31	0,33	0,17	-0,14
Solin	0,26	0,47	0,13	-0,14
Čakovec	0,79	0,56	0,66	-0,13
Zagreb	0,57	0,41	0,45	-0,12
Rijeka	0,43	0,39	0,32	-0,11
Dubrovnik	0,64	1,05	0,54	-0,10
Kutina	0,41	0,12	0,31	-0,10
Osijek	0,70	0,72	0,60	-0,09
Bjelovar	0,36	0,26	0,27	-0,09
Samobor	0,14	0,30	0,11	-0,03
Sisak	0,27	0,29	0,25	-0,02
Split	0,46	0,53	0,47	0,00
Đakovo	0,43	0,37	0,50	0,07
Sinj	0,20	0,32	0,28	0,08
Zadar	0,58	0,76	0,79	0,21
Zaprešić	0,13	0,52	0,40	0,27
Pula	0,56	0,70	0,92	0,35
Požega	0,21	0,32	0,57	0,36

grafovima, međutim, prikazujemo kretanje stope nasilnih kaznenih djela unatrag čak sedam godina, kako bi trendovi bili što jasniji. I doista – gradovi u središnjoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj doi-

sta u velikoj većini slučajeva bilježe pad broja nasilnih kaznenih djela. Pritom je zanimljiv primjer Čakovca koji je do prije nekoliko godina prednjačio po najvišoj stopi, da bi se u 2010. i 2011. u tom gra-

du očitno počele događati neke pozitivne promjene pa se i stopa osjetno smanjila.

U posljednje tri godine najveći napredak u smanjenju broja nasilnih kaznenih djela bilježe Šibenik, Križevci, Virovitica, Petrinja i Slavonski Brod

Grad Zagreb, kao glavni i najveći grad u državi, drži se prilično dobro – unatoč povećanju broja stanovnika u odnosu na popis iz 2001. godine, stopa nasilnih kaznenih djela stagnira uz manja godišnja odstupanja, što metropolu svrstava u samu "zlatnu sredinu" (stopa od 0,45 kaznenih djela na 1000 stanovnika ujedno je i hrvatski prosjek).

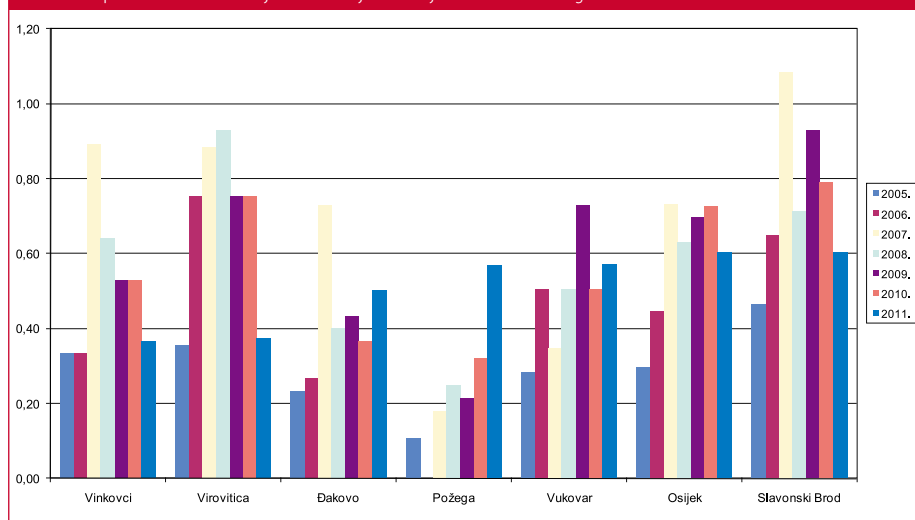
Za razliku od središnje Hrvatske, primorska Hrvatska ima nekoliko gradova koji svjedoče porastu stope nasilja – to su Pula i Zadar (graf 2.), dok Solin i Sinj prednjače po najmanjim stopama, iako je stopa u Sinju zadnje dvije godine veća nego prije. Split kao najveći grad u prio-

U samo šest od 29 najvećih gradova stopa nasilnih kaznenih djela zadnjih godina raste – to su Požega, Pula, Zaprešić, Zadar, Sinj i Đakovo, dok u Splitu stopa stagnira

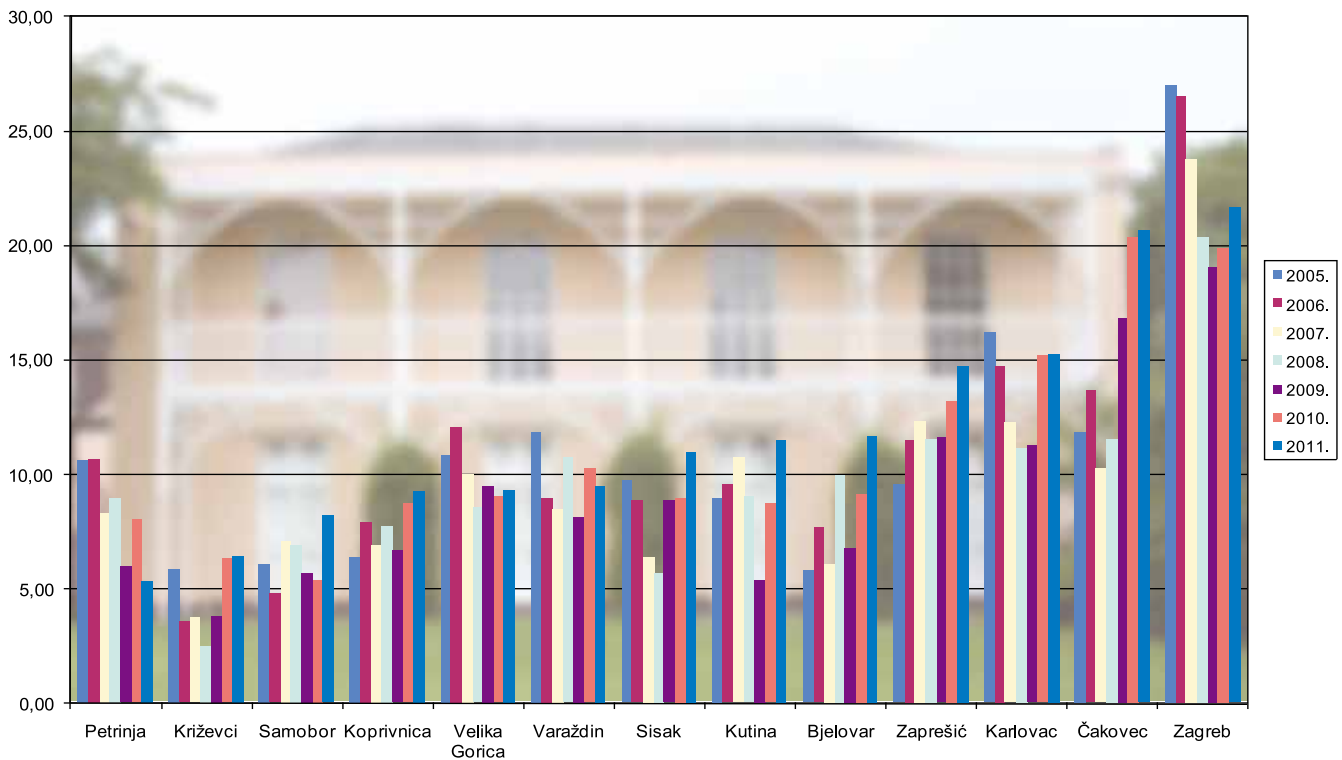
balju zadržava stopu u gotovo istim veličinama. Dubrovnik je neslavni vrhunac (1,05 k. djela na 1000 stanovnika) dostigao 2010. godine, no već u 2011. ona je dvostruko smanjena. Sličan rapidan trend pada stope bilježi i Šibenik koji je do prije nekoliko godina bio pri samome vrhu negativne ljestvice, da bi se u 2011. znatno popravio.

Pogled u istočnu Hrvatsku (graf 3.) otkriva da gradovi Virovitica i Slavonski Brod koji su do prije nekoliko godina bilježili najveće stope nasilnih kaznenih djela, zadnjih godina iz godine u godinu imaju sve manju stopu. Doduše, Slavonski je Brod i dalje pri vrhu na razini cijele Hrvatske, no primjetan je trend opadanja, što znači da su se u gradu ovim problemom očitno ozbiljnije pozabavili. Malena Požega nudi neobičan trend znatnog rasta stope i to iz godine u godinu, dok se veliki Osijek zadržava na sličnoj stopi zadnje 3-4 godine.

Graf 3: Stope nasilnih kaznenih djela u istočnoj Hrvatskoj od 2005. do 2011. godine

Graf 4: Stope kaznenih djela protiv imovine u gradovima središnje i sjeverozapadne Hrvatske od 2005. do 2011. godine

IMOVINSKA KAZNENA DJELA

Za razliku od nasilnih kaznenih djela čija stopa zadnjih godina raste u samo šest gradova, gospodarska kriza ipak ostavlja traga i na pojedincima iz "sive zone društva" koji su sve aktivniji u razbojništvima, provalnim i teškim krađama, razbojničkim krađama i krađama. Naime, iz tablice 6. jasno je vidljivo da porast stope nabrojanih imovinskih kaznenih djela raste u gotovo svim analiziranim gradovima. Konkretnije se stoga može reći da je imovina unatrag zadnje tri godine sigurnija samo u Vinkovcima (sa stope od 15,87 na 1000 stanovnika u 2009. do 14,67 u 2011. s još većim poboljšanjem u 2010 – 11,42), Petrinji (s 5,94 na 5,29), u velikome Splitu (s 10,77 na 10,43), Požezi (s 3,33 na 2,99) i Velikoj Gorici (s 9,49 na 9,32).

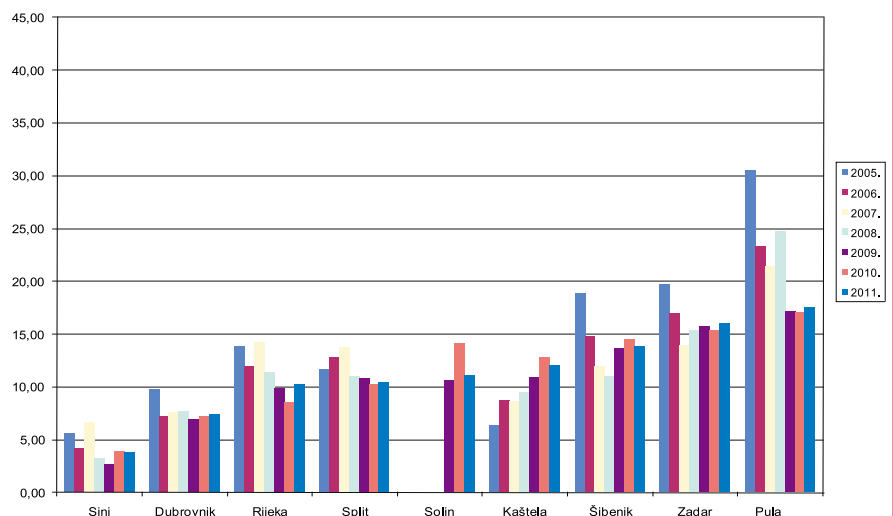
Sva ostala 24 grada od 2009. do 2011.

imaju negativan trend ove stope, što znači da raste broj razbojništava, provala i krađa. Stručnjaci i sociolozi takav su trend očekivali, a s daljnjim jačanjem nezaposlenosti i produbljivanjem krize, podaci bi u 2012. mogli biti još i lošiji.

Regionalni pregled ipak nam otkriva da je stanje nešto povoljnije u priobalju gdje Šibenik, Zadar, Rijeka, Dubrovnik i Solin

bilježe slabiji rast, dok najveći, ponegdje i dvostruki rast stope imovinskih kaznenih djela imaju Kutina (s 5,37 na 11,48), Bjelovar (sa 6,78 na 11,67, Slavonski Brod (sa 9,94 na 13,91), Karlovac (s 11,26 na 15,24) i Čakovec (sa 16,81 na 20,64). Pritom se ističe podatak da se Čakovec nalazi i pri samom vrhu ljestvice (28. mjesto) najnesigurnijih gradova u pogledu imovinskih kaznenih

Graf 5: Stope kaznenih djela protiv imovine u gradovima primorske Hrvatske od 2005. do 2011. godine

Tablica 6: Stopa imovinskih k. d. na 1000 stanovnika - gradovi rangirani po smanjenju stope

Grad	2009.	2010.	2011.	2011.
Vinkovci	15,87	11,42	14,67	-1,20
Petrinja	5,94	7,99	5,29	-0,65
Split	10,77	10,25	10,43	-0,34
Požega	3,33	2,80	2,99	-0,34
Velika Gorica	9,49	9,01	9,32	-0,17
Šibenik	13,60	14,51	13,76	0,16
Zadar	15,76	15,37	16,00	0,24
Rijeka	9,85	8,54	10,26	0,41
Dubrovnik	6,92	7,17	7,39	0,46
Solin	10,57	14,15	11,09	0,52
Osijek	12,34	12,76	12,99	0,65
Sinj	2,68	3,94	3,75	1,07
Kaštel	10,91	12,84	11,98	1,07
Đakovo	6,81	11,73	7,91	1,10
Pula	24,08	23,88	25,21	1,12
Virovitica	5,00	5,26	6,33	1,33
Varaždin	8,11	10,25	9,46	1,35
Vukovar	6,16	7,89	8,17	2,02
Sisak	8,84	8,98	10,92	2,08
Samobor	5,66	5,39	8,16	2,50
Zagreb	19,08	19,88	21,63	2,55
Koprivnica	6,65	8,74	9,26	2,62
Križevci	3,76	6,32	6,43	2,67
Zaprešić	11,59	13,19	14,71	3,12
Čakovec	16,81	20,36	20,64	3,83
Karlovac	11,26	15,20	15,24	3,97
Slavonski Brod	9,94	10,49	13,91	3,98
Bjelovar	6,78	9,12	11,67	4,89
Kutina	5,37	8,74	11,48	6,12

djela. Neslavno zadnje mjesto drži glavni grad Zagreb, koji je u 2011. preuzeo tu nepopularnu poziciju od grada Pule. Pula je pak pala za nekoliko mjesta i sada je na

27. mjestu po stopi imovinskih k. djela. U PU istarskoj nadaju se da će novim projektom dodatno popraviti negativnu sliku u ovom segmentu sigurnosti. No o tome više

Samo se pet gradova može pohvaliti smanjenom stopom imovinskih k. djela od 2009. do 2011. – to su Vinkovci, Petrinja, Split, Požega i Velika Gorica

u nastavku ovoga broja Zaštite.

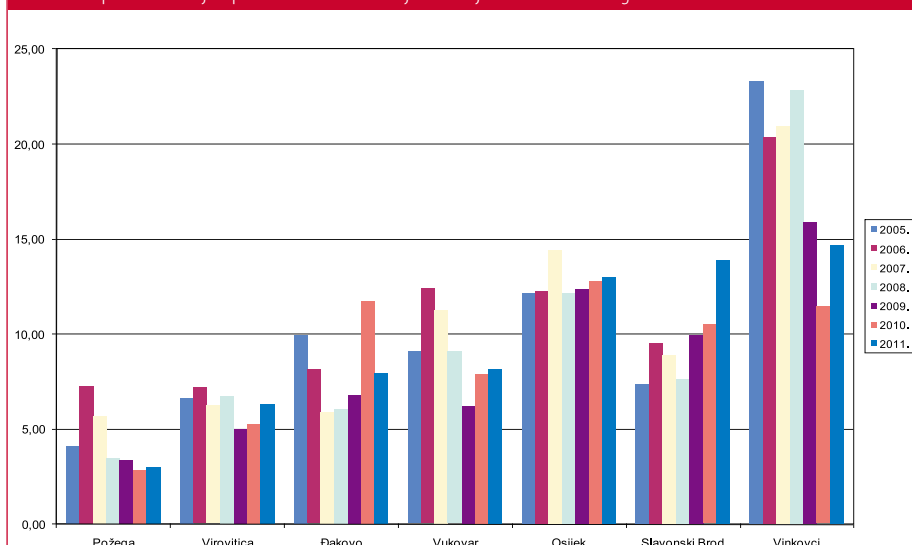
U središnjoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj (graf 4.) bez premca se po broju imovinskih kaznenih djela ističe glavni grad Zagreb, što po mnogočemu ima smisla jer je tu ipak koncentriran najveći broj i stanovnika i ekonomski moćnijih građana. Raduje podatak da se i u okruženju ekonomske krize, ako izostavimo samo posljednju 2011. godinu, unatrag 2-3 godine bilježio blagi pad stope. Imovina je u ovom dijelu države već godinama najsigurnija u Samoboru, Koprivnici i Velikoj Gorici.

Skok u primorsku Hrvatsku (graf 5.) razotkriva nam grad Sinj kao najsigurniji odnosno grad Pulu kao najnesigurniji grad u pogledu imovinskih kaznenih djela. Srećom, stope u Puli ipak su se donekle smanjile u odnosu na godine 2005. i 2006., što je tamošnjoj policiji sigurno dodatni poticaj. Imovina je pak već godinama najsigurnija u Sinju i Dubrovniku, što sigurno veseli tamošnji turistički sektor jer pokazuje da i usprkos turističkim gužvama u većem dijelu godine i bogatijoj klijenteli koja posjećuje grad podno Srđa, uspijevaju stopu imovinskih kaznenih djela držati na minimumu. Isto vrijedi i za Split, doduše s nešto većom stopom, dok u negativnom smislu prednjače Zadar i Šibenik, iako i oni zapravo bilježe stagnaciju.

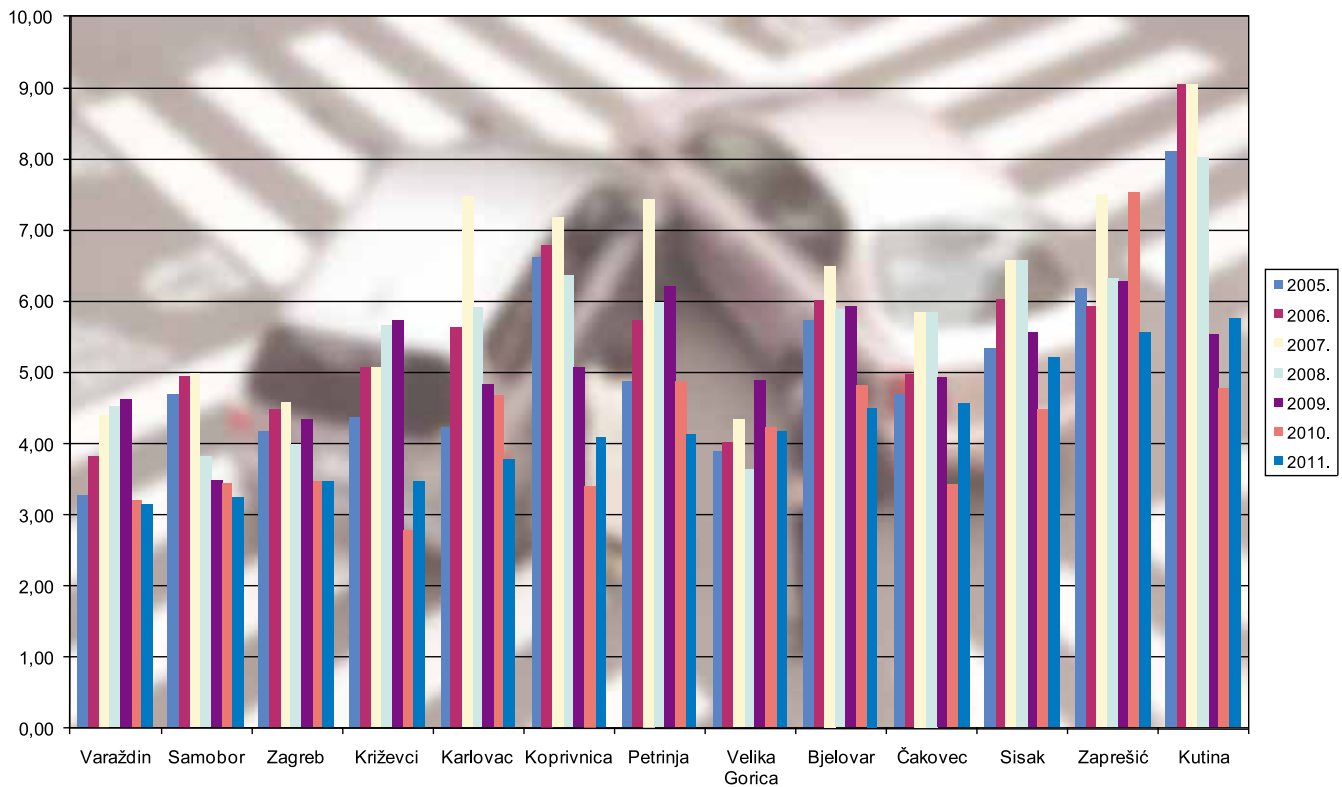
Najveći porast stope imovinskih kaznenih djela u zadnje tri godine bilježe Kutina, Bjelovar, Slavonski Brod, Karlovac, Čakovec i Zaprešić

U pregledu situacije na istoku države ističu se Požega s najnižom stopom (koja je iz godine u godinu i dalje sve niža) te Vinkovci i Slavonski Brod. U Brodu stopa konstantno raste već nekoliko godina, dok u Vinkovcima varira, a zanimljivo je da i Osijek unatrag 5-6 godina također bilježi postupan rast stope. Ipak, unatoč tome zauzima 20. mjesto na ljestvici "imovinski" najsigurnijih gradova (stopa 12,99 na 1000 stanovnika, što je i ispod državnog prosjeka).

Graf 6: Stope kaznenih djela protiv imovine u istočnoj Hrvatskoj od 2005. do 2011. godine

Graf 7: Stope prometnih žrtava u središnjoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj od 2005. do 2011. godine

ŽRTVE U PROMETU

Iz tablice 7. jasno je vidljivo da Solin, grad domaćin naše 4. konferencije o sigurnosti gradova, bilježi najveće smanjenje stope žrtava u prometu (poginuli i ozlijeđeni), a s obzirom da na ljestvici prometno najsigurnijih gradova u 2011. zauzima 8. mjesto, sve ga to svrstava u red gradova u kojima su sudionici u prometu najmanje izloženi opasnostima. Odličnim prometnim rezultatima mogu se pohvaliti i gradovi Križevci (stopa je s 5,73 pala na 3,45), Vinkovci (s 8,63 na 6,45) i Petrinja (sa 6,19 na 4,12), ali jednako zadovoljni mogu biti i u Zadru (sa 7,10 na 5,30), Sinju (s 5,16 na 3,50), Virovatici (s 5,97 na 4,50) i Varaždinu (s 4,61 na 3,15). Gradovi Dubrovnik i Kaštelja koji su u našim prijašnjim istraživanjima zauzimali vrh ljestvice prometno nesigurnih gradova također bilježe solidne pomake nabolje (Dubrovnik sa 6,05 na 5,77, a Kaštelja sa 6,19 na 4,94).

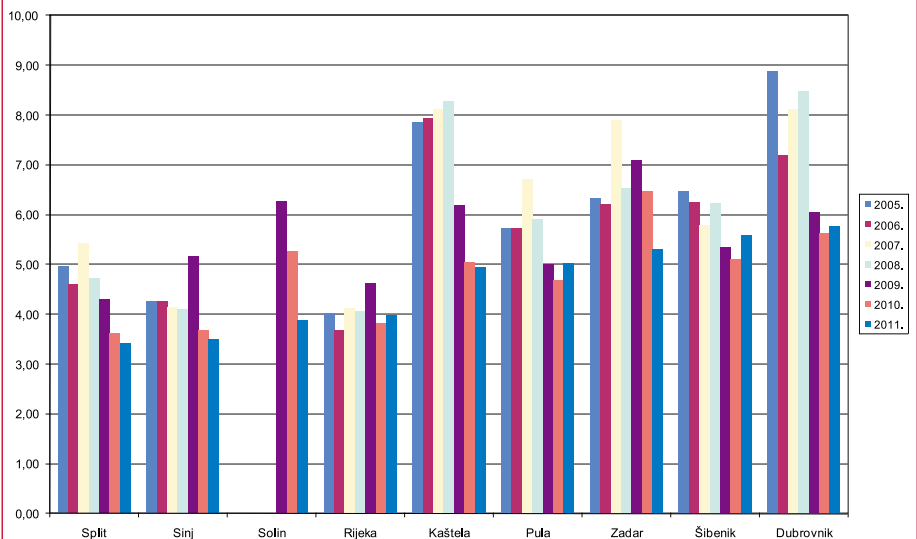
Da je promet na hrvatskim prometnici-

ma uistinu sve sigurniji, što već godinama potvrđuju službene statistike MUP-a, otkriva i ovo naše istraživanje. Naime, samo 5 od ukupno analiziranih 29 gradova većih od 20.000 stanovnika, bilježi porast stope žrtava u prometu. U gradovima Vukovaru (sa 3,38 u 2009. na 4,18 u 2011.), Šibeniku (sa 5,33 na 5,59), Kutini (sa 5,53 na 5,74), Puli (sa 4,98 na 5,02) i Đakovu (sa

4,15 na 4,17) vrlo vjerojatno znaju točne razloge tih neznatnih porasta.

Veseli i podatak da je i u sva četiri najveća hrvatska grada – Zagreb, Split, Rijeka i Osijek – u kojima je po logici stvari promet najgušći i s najviše vozila, također registriran pad broja žrtava u prometu. Štoviše, Split i Zagreb čak zauzimaju vrlo visoka mjesta na ljestvici prometno najsigur-

Graf 8: Stope prometnih žrtava u primorskoj Hrvatskoj od 2005. do 2011. godine

Tablica 7: Stopa žrtava u prometu na 1000 stanovnika - gradovi rangirani po smanjenju stope

Grad	2009.	2010.	2011.	2011.-2009.
Solin	6,26	5,26	3,88	-2,38
Križevci	5,73	2,78	3,45	-2,28
Vinkovci	8,63	7,55	6,45	-2,19
Petrinja	6,19	4,87	4,12	-2,08
Zadar	7,10	6,46	5,30	-1,80
Sinj	5,16	3,67	3,50	-1,66
Virovitica	5,97	5,53	4,50	-1,47
Varaždin	4,61	3,20	3,15	-1,46
Bjelovar	5,92	4,80	4,50	-1,42
Kaštela	6,19	5,04	4,94	-1,25
Osijek	5,59	4,70	4,37	-1,22
Karlovac	4,82	4,66	3,77	-1,05
Koprivnica	5,07	3,39	4,08	-0,98
Zagreb	4,33	3,46	3,44	-0,89
Požega	5,32	5,11	4,43	-0,89
Split	4,28	3,60	3,42	-0,86
Velika Gorica	4,88	4,22	4,16	-0,72
Zaprešić	6,27	7,52	5,55	-0,72
Rijeka	4,61	3,83	3,98	-0,63
Slavonski Brod	6,30	4,95	5,76	-0,54
Čakovec	4,93	3,41	4,55	-0,37
Sisak	5,55	4,48	5,20	-0,35
Dubrovnik	6,05	5,62	5,77	-0,29
Samobor	3,48	3,42	3,24	-0,24
Đakovo	4,15	3,76	4,17	0,02
Pula	4,98	4,66	5,02	0,04
Kutina	5,53	4,76	5,74	0,21
Šibenik	5,33	5,10	5,59	0,25
Vukovar	3,38	3,63	4,18	0,80

nijih gradova u RH – Split je 3., a Zagreb 4., dok je ispod državnog prosjeka i Rijeka (na 8. mjestu), a Osijek je 15.

Gledano po hrvatskim regijama, gradovi 7. (središnja i sjeverozapadna Hrvatska), 8. (istočna Hrvatska) i 9. (primor-

ska Hrvatska) nude nam mogućnost lakše usporedbe na regionalnoj razini. Tako je u grafu 7. očevidan pad broja prometnih žrtava u praktički svim gradovima unatrag nekoliko godina. "Crni vrh" prije nekoliko je godina zauzimala Kutina, u kojoj je

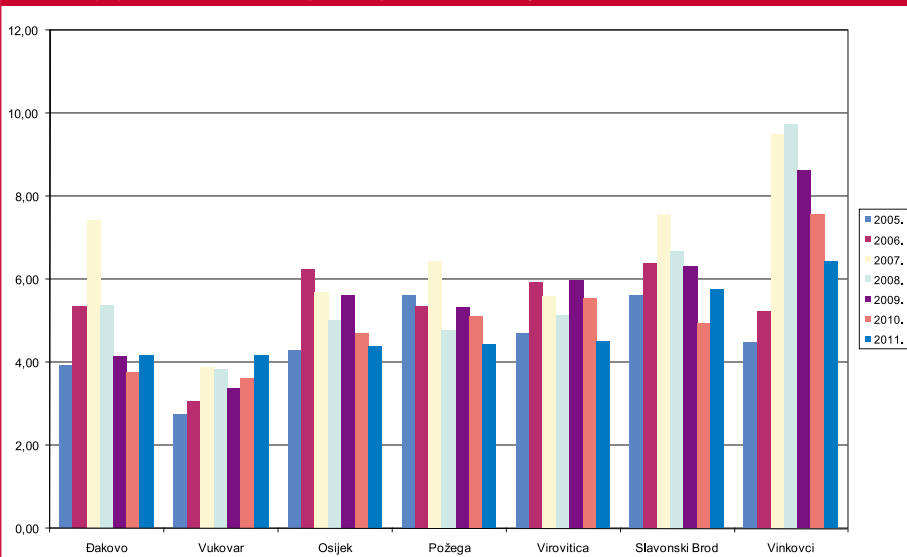
Unatrag zadnje tri godine najveće smanjenje broja poginulih i ozlijeđenih u prometnim nesrećama bilježe Solin, Križevci, Vinkovci, Petrinja i Zadar

također primjetan osjetan pad stope, iako Kutina i dalje drži vrh negativne ljestvice. Prometno najsigurniji u ovom su dijelu Hrvatske Varaždin, Samobor, već spomenuti Zagreb te Križevci. Selidba na graf 8. u istočnu Hrvatsku otkriva grad Vinkovce kao prometno i dalje "najosjetljiviju točku", iako treba reći da zadnjih godina Vinkovci bilježe jedno od najvećih smanjenja stope prometnih žrtava, što grad na Bosutu svrstava na visoko 3. mjesto po povećanju sigurnosti u prometu. Aktivnosti policije i lokalnih vlasti očito daju dobre rezultate, što se može reći i za Slavonski Brod. Grad Vukovar bilježi, već smo istaknuli, rast stope prometnih žrtava, premda se on i dalje drži u "zlatnoj sredini" s obzirom na prosječnu stopu u RH od 4,06 žrtava na 1000 stanovnika.

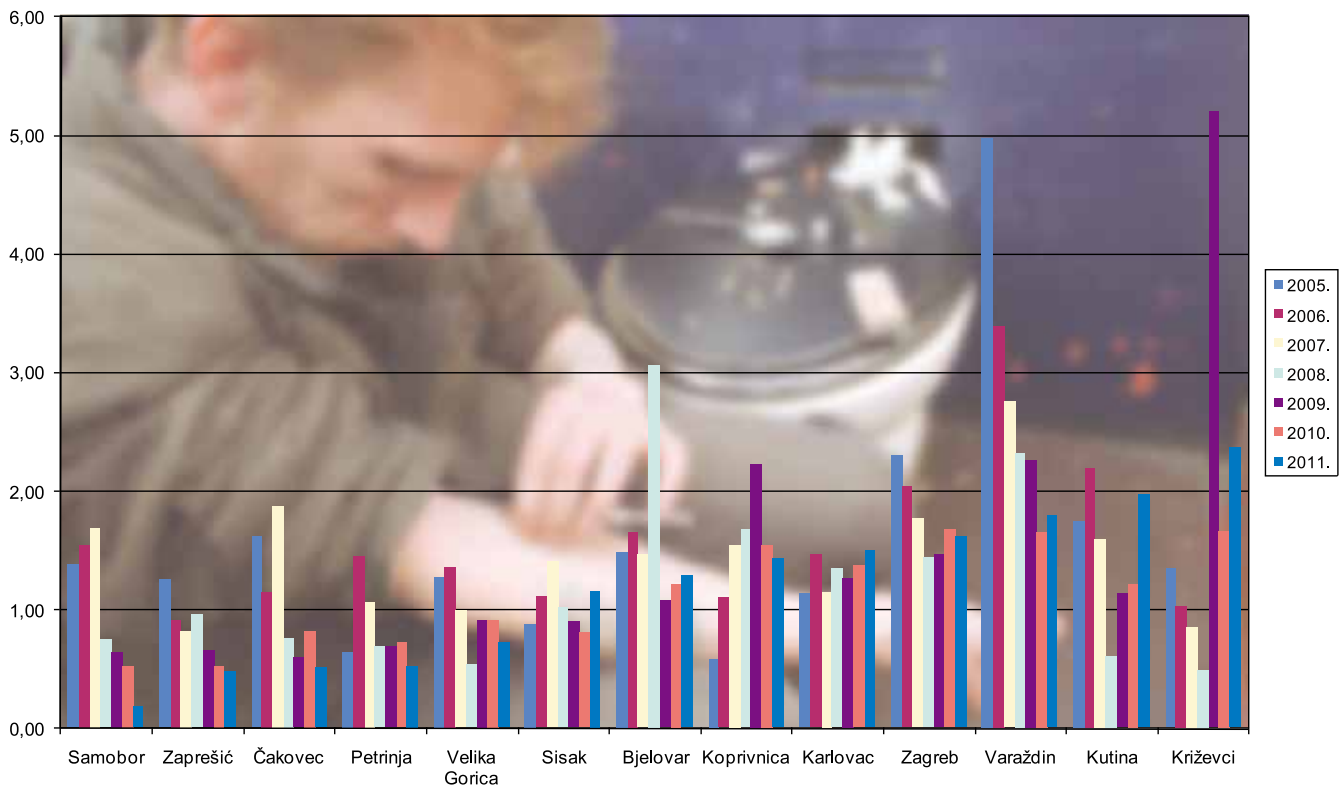
U samo pet gradova – u Vukovaru, Šibeniku, Kutini, Puli i Đakovu - stopa žrtava u prometu u zadnje je tri godine porasla, dok svi ostali gradovi bilježe sigurnije stanje u prometu

Put na jug, u primorsku Hrvatsku, novim autocestama do obalnih gradova također je sve sigurniji, baš kao i prometovanje primorskim gradovima. S obzirom na daljnji rast broja stranih turista koji u Hrvatsku većinom i dalje stižu osobnim vozilima, to je podatak koji svakako veseli. Najveće pomake, kako smo naglasili već ranije, s ponosom bilježe Kaštela i Dubrovnik, dok manji rast stope prometnih žrtava ima jedino Rijeka. Svi ostali gradovi u priobalju iz godine u godinu imaju sve manje žrtava u prometu. Ciljevi MUP-a gdje predano rade na dodatnom smanjenju broja žrtava i nesreća time su još dostižniji...

Graf 9: Stope prometnih žrtava u istočnoj Hrvatskoj od 2005. do 2011. godine

Graf 10: Stope kaznenih djela zlouporabe droga u gradovima središnje i sjeverozapadne Hrvatske od 2005. do 2011. godine

ZLOUPORABA OPOJNIH DROGA

Kao ovogodišnji novitet u našem sada već tradicionalnom istraživanju sigurnosti hrvatskih gradova ističemo analizu stope zlouporabe opojnih droga u 29 najvećih gradova (svi s više od 20.000 stanovnika). Krijumčarski putevi droge imaju, naime, sasvim druge zakonitosti od onih koje se tiču sigurnosti u prometu, ali bi po logici stvari mogli biti uže vezani uz stopu nasilnih i imovinskih kaznenih djela.

Na prvi pogled ne primjećuje se neka čvrsta veza između gradova koji su na dnu tablice 8. i gradova koji zauzimaju dno drugih tablica (nasilna i imovinska kaznena djela). Ipak, primjetno je da je u odnosu na 2009. godinu, u 2011. stopa zlouporabe opojnih droga drastično pala u Križevcima (sa 5,20 na 2,36 na 1000 stanovnika), te nešto manje u Dubrovniku (s 4,11 na 2,63), Vinkovcima (s 1,81 na 0,51), Solinu (s 2,16 na 1,13), Koprivnici (s 2,23 na 1,43), Šibe-

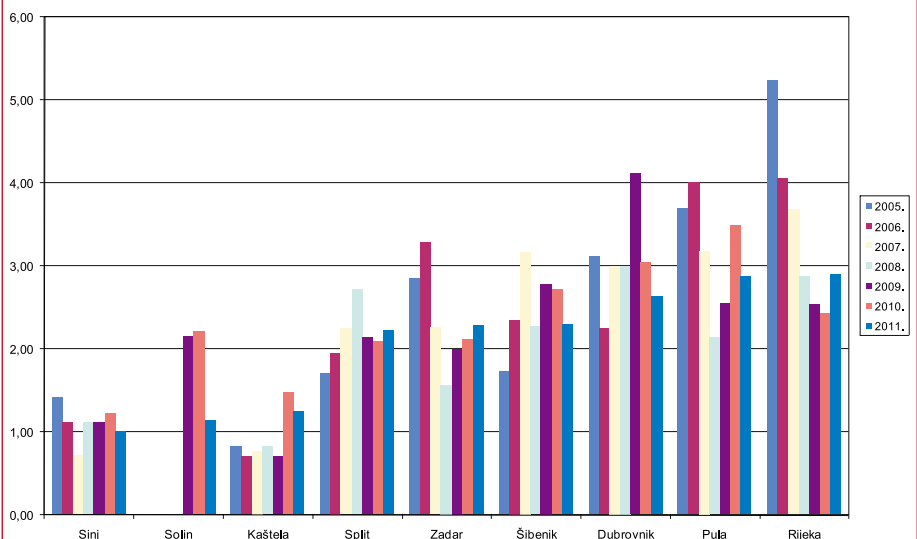
niku (s 2,77 na 2,29), Varaždinu (s 2,26 na 1,79) i Samoboru (s 0,64 na 0,19). Nadalje, blagi pad u 2011. imaju još i Velika Gorica, Zaprešić, Petrinja, Sinj i Čakovec.

S druge pak strane, na negativnom dijelu tablice prednjači Vukovar u kojemu je ova stopa s 1,36 u 2009. i 1,01 u 2010, lani naglo skočila na čak 4,53. Je li posrijedi statistička pogreška ili su u pitanju uspješne

policijske akcije u razbijanju krijumčarskih lanaca na krajnjem istoku države, uz granicu sa Srbijom, ne znamo, no to je svakako pitanje koje ostaje otvoreno za daljnju provjeru.

Kada, međutim, bacimo pogled na tablicu 4. (prethodne stranice) u kojoj su prikazani najsigurniji gradovi – od Samobora, Zaprešića i Vinkovaca s najmanjom sto-

Graf 11: Stope kaznenih djela zlouporabe droga u gradovima primorske Hrvatske od 2005. do 2011. godine

Tablica 8: Stopa zlouporabe droga na 1000 stanovnika - gradovi rangirani po smanjenju stope

Grad	2009.	2010.	2011.	razlika
Križevci	5,20	1,66	2,36	-2,83
Dubrovnik	4,11	3,04	2,63	-1,49
Vinkovci	1,81	1,92	0,51	-1,30
Solin	2,16	2,21	1,13	-1,03
Koprivnica	2,23	1,55	1,43	-0,80
Šibenik	2,77	2,72	2,29	-0,49
Varaždin	2,26	1,65	1,79	-0,48
Samobor	0,64	0,52	0,19	-0,45
Velika Gorica	0,91	0,91	0,72	-0,19
Zaprešić	0,65	0,52	0,48	-0,17
Petrinja	0,68	0,73	0,52	-0,16
Sinj	1,10	1,22	1,01	-0,10
Čakovec	0,59	0,82	0,51	-0,08
Split	2,13	2,09	2,22	0,10
Zagreb	1,46	1,68	1,61	0,15
Bjelovar	1,07	1,22	1,29	0,21
Karlovac	1,26	1,36	1,50	0,24
Sisak	0,90	0,80	1,15	0,25
Požega	1,24	1,45	1,51	0,27
Zadar	1,99	2,10	2,28	0,28
Pula	2,54	3,48	2,87	0,33
Rijeka	2,53	2,43	2,90	0,37
Virovitica	0,97	1,19	1,45	0,48
Kaštela	0,70	1,47	1,25	0,54
Slavonski Brod	1,35	1,45	1,90	0,55
Osijek	1,27	1,68	1,90	0,63
Kutina	1,14	1,22	1,97	0,83
Đakovo	0,83	0,70	1,94	1,11
Vukovar	1,36	1,01	4,53	3,18

pom, do Vukovara, Rijeke i Pule s najvećom stopom zlouporabe droga, u oči upada činjenica da se na dnu te tablice u pravilu nalaze primorski gradovi. Riječ je, uz

iznimku Vukovara i Križevaca, o Rijeci, Puli, Dubrovniku, Šibeniku, Zadru i Splitu. Istodobno, najmanje droge očitima u gradovima u unutrašnjosti zemlje. Osim spome-

U 13 gradova policija u 2011. bilježi smanjenje stope zlouporabe droge u odnosu na 2009., dok je u 16 gradova ta stopa porasla

nutih Samobora, Zaprešića i Vinkovaca, to su još i Čakovec, Petrinja i Velika Gorica.

Grafovi 10., 11. i 12. nude nam regionalne usporedbe između pojedinih gradova unatrag zadnjih 6-7 godina. U središnjoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj statistički "strše" Varaždin 2005. godine i Križevci 2009. godine, no u oba se grada stanje s dostupnošću droga očitima smirilo. Blagi porast stope vidljiv je tek u Velikoj Gorici, Karlovcu i Kutini, no s obzirom na početne vrijednosti, ti gradovi i dalje spadaju u gradove čiji su stanovnici zaštićeniji od opojnih droga. Glavni grad Zagreb čvrsto se pak smjestio u "zlatnoj sredini", s blagom tendencijom pada stope, što ugodno iznenađuje.

Kako smo već ranije detektirali da je opojnih droga očitima više u priobalju, pogled na graf 11. s gradovima primorske Hrvatske otkriva da su u samome vrhu tablice po stopama u zadnjih 5-6 godina Rijeka, Pula i Dubrovnik. Unatoč tome, trendovi u tim gradovima dosta se razlikuju – dok Dubrovnik bilježi pad stope u zadnje tri godine, Pula je imala rast u 2009. i 2010. da bi stopa pala tek lani, dok je Rijeka bilježila konstantan i osjetan pad od 2005. sve do 2010., da bi se lani dogodio negativan skok. Stopa raste i u Kaštelima i u Zadru, u Splitu, Sinju i Šibeniku stagnira, a u Solinu opada.

Križevci s jedne strane bilježe najveći pad stope zlouporabe droga (s 5,20 na 2,36), dok Vukovar bilježi rapidan rast (s 1,36 u 2009. na čak 4,53 u 2011.)

Na kraju nam je još ostala istočna Hrvatska (graf 12.) gdje je nemoguće izbjeći Vukovar u 2011., Viroviticu u 2007., Vinkovce u 2008. godini te Osijek još daleke 2005. godine. Otad je, međutim, prošlo dosta vremena pa stanje statistički u svakom od tih gradova danas nešto više zadovoljava. Ipak, morao bi brinuti negativan trend u praktički svim slavonskim gradovima – stopa raste i u Osijeku i u Virovitici i u Požegi i u Slavonskom Brodu i u Đakovu.

Graf 12: Stope kaznenih djela zlouporabe droga u gradovima istočne Hrvatske od 2005. do 2011. godine

